บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันอาชญากรรมเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยและระหว่างประเทศปัญหาหนึ่ง การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมจึงเป็นการแก้ไขปัญหามิให้อาชญากรรมมีอัตราที่สูงขึ้น หากกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีประสิทธิภาพย่อมป้องกันหรือลดมิให้เกิดอาชญากรรมได้ ดังนั้น กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงมีความสำคัญยิ่ง อีกทั้งการดำเนินคดีอาญาเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แม้การกระทำความผิดอาญาจะเป็นการกระทบต่อสังคมโดยรวมก็ตาม แต่ในการปฏิบัติต่อผู้ที่ถูกกล่าวหาก็จะต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในฐานะที่เขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้นด้วย และการดำเนินคดีอาญาที่ทำให้คนไม่สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อีกนั้น ในปัจจุบันนานาอารยประเทศเห็นกันว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง วิธีพิจารณาความอาญาที่ดีจึงต้องมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้บุคคลสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อีก อันมีลักษณะเป็น “การกระทำเพื่อสังคม” ซึ่งสิ่งที่เป็นกลไกสำคัญในการทำให้กฎหมายอาญามีผลบังคับและทำให้ภารกิจของกฎหมายอาญาเกิดผลได้อย่างจริงจัง คือ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา[1]

สำหรับการดำเนินคดีอาญาชั้นกำหนดคดีเป็นการดำเนินคดีอาญาโดยเนื้อหา คือ การดำเนินคดีที่กระทำไปเพื่อคลี่คลายข้อเท็จจริงหรือยืนยันความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย และการดำเนินคดีอาญายังเป็นการกระทำเพื่อให้กฎหมายอาญาสารบัญญัติได้มีการบังคับใช้หรือเพื่อทำให้เกิดการสมดุลทางกฎหมายและบังเกิดความสงบสุขขึ้นในสังคม ซึ่งในทางรูปแบบการดำเนินคดีอาญาเป็นการดำเนินการที่ต่อเนื่องกันอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มจากการดำเนินการของพนักงานจนถึงการพิพากษาคดีในที่สุด ในการดำเนินคดีอาญาต้องมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคดี รวมทั้งหลักในการรับฟังพยานหลักฐานที่เคร่งครัด โดยการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานและศาลต่างมีหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบค้นหาความจริงในเรื่องที่กล่าวหา และมีอำนาจตรวจสอบค้นหาความจริงโดยปราศจากข้อผูกมัดใดๆ ซึ่งเป็นหลักของการตรวจสอบ[2] เพื่อให้ศาลและคู่ความฝ่ายตรงข้าม ได้มีโอกาสตรวจสอบความน่าเชื่อถือของพยาน และการนำตัวผู้กระทำ

---

[1] คณิต ณ นคร ก (2555). **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.** หน้า 38 - 47.

[2] แหล่งเดิม.

ความผิดแท้จริงมาลงโทษตามกฎหมาย โดยที่วิธีพิจารณาความอาญาคู่ความไม่มีอำนาจตกลงโดยอิสระในพยานหลักฐานอย่างเช่นคดีแพ่ง เพราะศาลในคดีอาญาจะต้องแสดงบทบาทในการดำเนินกระบวนพิจารณาจนเกิดความแน่ใจว่าหาความจริงทั้งหมดในคดีแล้ว ศาลอาจสั่งให้สืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้เอง และหากมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำข้อมูลไม่ว่าจะเป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับประเด็นโดยตรงหรือข้อเท็จจริงที่คล้ายคลึงกันมาประกอบการรับฟังพยานหลักฐานในการพิจารณาของศาล

ดังนั้น พยานหลักฐานจึงมีความสำคัญในคดีอาญาอย่างมาก เพราะคดีอาญาต้องตัดสินด้วยพยานหลักฐานเสมอ ประกอบกับจำเลยได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำผิด หากมีข้อสงสัยต้องยกประโยชน์ให้กับจำเลย ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิดที่ได้จากการพิจารณาของศาลย่อมมีความสำคัญมาก แต่การที่ศาลได้รับฟังข้อเท็จจริงต่างๆ ไม่ว่าในทางดีหรือร้ายเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาพิพากษาความผิดของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยนั้น การรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวต้องสอดคล้องกับบทบาทศาลในการค้นหาความจริงเป็นสำคัญ

ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) คือ ระบบที่คู่ความทั้งโจทก์และจำเลยมาศาลในฐานะที่เท่าเทียมกัน เป็นระบบกฎหมายที่ใช้อยู่ในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีแนวคิดจากการดำเนินคดีอาญาโดยประชาชน การค้นหาความจริงในระบบนี้จะมีลักษณะเป็นการต่อสู้แข่งขันกันระหว่างคู่ความในคดี โดยศาลวางตัวเป็นกลางคอยควบคุมกฎเกณฑ์การต่อสู้มิให้คู่ความดำเนินคดีเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ทำนองเดียวกับการค้นหาความจริงในคดีแพ่ง การดำเนินคดีจึงเป็นเรื่องของการแพ้ชนะระหว่างโจทก์จำเลย โดยคู่กรณีต้องต่อสู้กันตามหลักเกณฑ์ทางวิธีพิจารณาความและทางพยานหลักฐานที่เคร่งครัด ซึ่งการรับฟังพยานหลักฐานของศาล เป็นการรับฟังตามกฎหมาย พยานหลักฐานใดต้องห้ามตามบทตัดพยานก็จะไม่รับฟังพยานหลักฐาน โดยเด็ดขาด ไม่เปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจมากนัก สำหรับการรับฟังพยานหลักฐานของจำเลยในเรื่องความประพฤติมีบทตัดพยานอย่างเคร่งครัด

ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) คือ ระบบที่รัฐค้นหาความจริงโดยตนเอง อันสืบเนื่องมาจากแนวคิดในระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ ระบบนี้ไม่เป็นการต่อสู้ระหว่างคู่ความ ศาลมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ค้นหาความจริงในคดี เพื่อให้ได้ความจริง โดยศาลทำการสืบพยานและถามพยานเองได้อย่างอิสระ โดยไม่ต้องจำกัดแต่เพียงพยานหลักฐานที่คู่ความยกขึ้นสนับสนุนข้ออ้างข้อเถียงของตน ทั้งความจริงที่ศาลมุ่งค้นหาย่อมไม่ใช่เพียงความจริงตามแบบพิธี แต่เป็นความจริงแท้ไม่ว่าในการที่เป็นคุณหรือเป็นโทษต่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เปิดโอกาสให้ศาลแสวงหาข้อเท็จจริงได้อย่างเต็มที่ ไม่มีกฎเกณฑ์การสืบพยานหลักฐานที่เคร่งครัด สำหรับการรับฟัง

พยานหลักฐานเป็นการรับฟังพยานหลักฐานโดยดุลพินิจ ผู้พิพากษามีอำนาจในการใช้ดุลพินิจพิจารณาเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานใดได้หรือไม่ เปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจ ส่วนการรับฟังพยานหลักฐานของจำเลยในเรื่องความประพฤติไม่มีบทตัดพยานอย่างเคร่งครัด

สำหรับประเทศไทยได้นำระบบกฎหมายซีวิลลอว์มาใช้และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยได้บัญญัติให้ศาลค้นหาความจริงไว้หลายประการ แต่ในทางปฏิบัติศาลมิได้ใช้อำนาจดังกล่าวอย่างเต็มที่ จึงเห็นได้ว่าการสืบหาข้อเท็จจริงของศาลไทย ศาลวางตัวเป็นกลางคอยควบคุมกฎเกณฑ์การต่อสู้ มิให้คู่ความดำเนินคดีเอาเปรียบซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ จึงมีผลทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของศาลดูเหมือนจะขัดกับหลักกฎหมายที่บัญญัติไว้ในวิธีพิจารณาความ ในส่วนการรับฟังพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ได้กำหนดให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานทุกชนิดเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย แต่มีข้อห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบเท่านั้น จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าว ให้อำนาจในการรับฟังพยานหลักฐานอย่างกว้างขวาง แต่ต่อมาได้มีการแก้ไขกฎหมายพยานหลักฐานของไทย โดยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2551 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการห้ามรับฟังพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิดในอดีต หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลย คือ

“มาตรา 226/2 ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่นๆ หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ว่าเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ถูกฟ้อง เว้นแต่พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

1) พยานหลักฐานที่เกี่ยวเนื่องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง

2) พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิดของจำเลย

3) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำหรือความประพฤติในส่วนดีของจำเลย

ความในวรรคหนึ่งไม่ห้ามการนำสืบพยานหลักฐานดังกล่าว เพื่อให้ศาลใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษหรือเพิ่มโทษ”[3]

บทบัญญัติดังกล่าวได้เพิ่มเติมขึ้นโดยมีเหตุผลเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ห้ามรับฟังการกระทำความผิดในอดีต หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลย รวมทั้งข้อยกเว้น เห็นว่าแม้จะกำหนดเป็นข้อห้ามไว้แต่ได้บัญญัติข้อยกเว้นให้รับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวได้ ซึ่งข้อยกเว้นดังกล่าวในทางปฏิบัติของศาลเป็นหลักเกณฑ์ที่ศาลนำมาใช้อยู่ ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายดังกล่าว

---

[3] ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.

ไม่ทำให้เกิดหลักเกณฑ์ใดๆ ขึ้นใหม่ กล่าวคือ แต่เดิมข้อเท็จจริงใดจะเกี่ยวหรือไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี อันศาลจะยอมให้คู่ความนำพยานหลักฐานเข้าสืบหรือไม่นั้น ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายวางกฎเกณฑ์ไว้ แต่เป็นเรื่องที่กฎหมายให้ศาลเป็นผู้ใช้ดุลพินิจโดยเด็ดขาด ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ปรากฏในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ โดยให้ศาลสืบพยานเพิ่มเติมได้ ซึ่งแตกต่างจากระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งหลักกฎหมายพยานของอังกฤษมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพยานโดยชัดเจนว่า ข้อเท็จจริงใดเกี่ยวหรือไม่เกี่ยวกับประเด็นอันจะนำสืบได้หรือไม่ได้ สำหรับข้อเท็จจริงใด ที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นย่อมต้องห้ามมิให้นำสืบโดยเด็ดขาด เพราะอาจจูงใจให้คณะลูกขุนหลงผิดได้ เนื่องจากคำพิพากษาของศาลอังกฤษที่ใช้คณะลูกขุนเป็นผู้ชี้ขาดข้อเท็จจริง อีกทั้งคณะลูกขุนเป็น บุคคลธรรมดามิได้เป็นผู้ผ่านการฝึกฝนทางการพิจารณาคดีมาก่อน คณะลูกขุนและผู้พิพากษาของศาลอังกฤษหาได้มีดุลพินิจในเรื่องนี้กว้างขวางอย่างศาลไทยไม่ ซึ่งกฎหมายพยานอังกฤษได้มีข้อยกเว้นในการรับฟังพยานหลักฐานที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดีได้ และการรับฟังพยานหลักฐานที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดีที่ศาลไทยได้นำมาใช้ประกอบดุลพินิจของศาล อยู่ 2 เรื่อง คือ ข้อเท็จจริงที่คล้ายคลึงกันนำสืบได้เพื่อพิสูจน์เรื่องที่แสดงถึงแหล่งกำเนิด แสดงถึงเจตนาของจำเลย แสดงว่าจำเลยรู้ถึงข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด แสดงว่าจำเลยเป็นคนร้ายในคดีที่ถูกฟ้อง นอกจากนี้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความประพฤติ ส่วนที่เป็นคุณแก่จำเลยศาลมักจะยอมให้นำสืบได้ ทั้งนี้ก็เพื่อให้โอกาสจำเลยได้ต่อสู้อย่างเต็มที่[4] ดังนั้นจากบทบัญญัติในมาตรา 226/2 ปรากฏหลักเกณฑ์ดังกล่าวอย่างชัดเจน เห็นได้ว่าเป็นการรับเอาแนวคิดการห้ามรับฟังพยานหลักฐานของอังกฤษมาบัญญัติเป็นกฎหมาย หากพิจารณาจากระบบกฎหมายของไทยแล้ว จะเห็นว่าระบบการพิจารณาของไทยให้ผู้พิพากษาเป็นผู้ชี้ขาดข้อเท็จจริง ควรจะให้ศาลใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานได้อย่างกว้างขวาง เพื่อให้สอดคล้องกับระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) ที่ให้ศาลมุ่งค้นหาความจริงย่อมไม่ใช่เพียงความจริงตามแบบพิธี แต่เป็นความจริงแท้ ไม่ว่าในการที่เป็นคุณหรือเป็นโทษต่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งการแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยพยานหลักฐาน มาตรา 226/2 เสมือนเป็นการยอมรับนิติวิธีของระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ที่มีการนำแนวทางปฏิบัติของศาลขึ้นมาบัญญัติเป็นกฎหมาย

การบัญญัติ มาตรา 226/2 เป็นการบัญญัติที่จำกัดอำนาจการรับฟังพยานหลักฐาน ของศาลในการวินิจฉัยความรับผิดของจำเลย เห็นว่าศาลควรได้รับฟังพยานหลักฐานในส่วนที่เป็นผลดีและผลร้ายของจำเลยโดยไม่มีข้อยกเว้น แม้ข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่ใช่ข้อเท็จจริงในประเด็นแห่งคดีโดยตรงก็ตาม แต่อาจเป็นข้อเท็จจริงคล้ายคลึงกับประเด็นคดี คือ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับความประพฤติ[5]

---

[4] โสภณ รัตนากร. (2549). **คำอธิบายพยาน.** หน้า 180 - 182.

[5] แหล่งเดิม.

และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับการใช้ดุลพินิจในการสั่งคดีของพนักงานสอบสวน ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวนคดีอาญา มาตรา 138[6] แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่บัญญัติให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนเพื่อทราบความเป็นมาแห่งชีวิตและความประพฤติอันเป็นอาจิณของผู้ต้องหา ซึ่งในการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติ ภูมิหลังของพฤติการณ์แห่งคดี ประวัติการกระทำความผิด ประวัติครอบครัว การศึกษาและการประกอบอาชีพ นิสัยและความประพฤติ สุขภาพร่างกายและภาวะแห่งจิต ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น เพื่อนำมาประกอบการฟ้องผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน การสอบสวนต้องเป็นการค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำของผู้ต้องหา พยานหลักฐานที่ต้องรวบรวมจึงมี 3 ชนิด คือ พยานหลักฐานที่เป็นผลร้ายแก่ผู้ต้องหา หรือพยานหลักฐานที่ยันผู้ต้องหา พยานหลักฐานที่เป็นผลดีแก่ผู้ต้องหาหรือเป็นประโยชน์กับผู้ต้องหา และพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับเหตุบรรเทาโทษ[7] เห็นว่าดุลพินิจในการสั่งคดีของพนักงานสอบสวนสามารถใช้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดได้อย่างกว้างขวาง หากกฎหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวในการฟ้องคดี แต่กลับห้ามมิให้ศาลรับฟังข้อเท็จจริงดังกล่าวอย่างเต็มที่ แม้พนักงานสอบสวนได้นำเสนอข้อมูลตามมาตรา 138 มาในชั้นพิจารณาแต่ไม่สามารถรับฟังได้ จะทำให้การพิจารณาในชั้นเจ้าพนักงานและศาลไม่สอดรับกัน อีกทั้งการดำเนินกระบวนพิจารณาคดีอาญามีความเกี่ยวเนื่องและเชื่อมโยงทั้งระบบ หากศาลมีอำนาจรับฟังข้อมูลดังกล่าวโดยจำกัดแล้วย่อมทำให้การนำข้อมูลดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาย่อมเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ไม่เป็นไปตามหลักฟังความทุกฝ่าย[8] กล่าวคือ ผู้ถูกกล่าวหามีสิทธิต่างๆ ในอันที่จะสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ เพื่อเขาจะได้มีโอกาสแก้ข้อกล่าวหาในชั้นพนักงานหรือให้การแก้ข้อกล่าวหา ในฟ้องในชั้นศาลได้อย่างถูกต้อง เมื่อเปรียบเทียบกับบทบัญญัติก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ศาลมีหลักเกณฑ์ การรับฟังพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยอย่างกว้างขวาง

ดังนั้น เห็นว่าการบัญญัติมาตรา 226/2 ซึ่งอาจไม่สอดรับกับระบบกฎหมายของไทย โดยกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ให้ผู้พิพากษาทำการสืบพยานและถามพยานเองได้อย่างอิสระ โดยไม่ต้องจำกัดแต่เพียงพยานหลักฐานที่คู่ความยกขึ้นสนับสนุนข้ออ้างข้อเถียงของตน ทั้งประเทศ

---

[6] มาตรา 138 พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนเองหรือส่งประเด็นไปสอบสวนเพื่อทราบความเป็นมาแห่งชีวิต และความประพฤติอันเป็นอาจิณของผู้ต้องหา แต่ต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบข้อความทุกข้อที่ได้มา.

[7] คณิต ณ นคร ก เล่มเดิม. หน้า 450.

[8] คณิต ณ นคร ข (2552). **ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา: หลักกฎหมายและพื้นฐานการเข้าใจ.** หน้า 232 – 233.

ที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ ซึ่งคือหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ การค้นหาความจริงเพื่อให้ได้ผู้กระทำผิดมาลงโทษนั้นเป็นหน้าที่ของรัฐ เอกชนคนเดียวไม่ใช่ผู้เสียหาย ฉะนั้น รัฐจึงมีบทบาทเข้ามาควบคุมการดำเนินคดี นอกจากนี้เห็นว่าการที่เปิดโอกาสให้มีการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่นี้เป็นการสอดคล้องกับหลักการพิสูจน์ต่อพยานนี้มีส่วนช่วยในการค้นหาความจริงในคดี เพื่อพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของคำเบิกความของคู่ความแต่ละฝ่าย อันเป็นการเปิดโอกาสให้มีการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่เพื่อพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของจำเลยได้อย่างเต็มที่ และเป็นการประกันถึงหลักการฟังความทุกฝ่ายของผู้วินิจฉัยพิจารณาคดีที่ไม่ให้เป็นการได้เปรียบเสียเปรียบกันในคดี

นอกจากนี้การรวบรวมและการรับฟังพยานหลักฐานเกี่ยวกับความประพฤติของจำเลยในศาลประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี มีการรวบรวมข้อเท็จจริงดังกล่าวตั้งแต่ในชั้นพนักงานตำรวจ อัยการ และศาล อย่างต่อเนื่อง ย่อมมีผลทำให้ข้อเท็จจริงดังกล่าวปรากฏในสำนวนคดีย่อมเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการพิจารณาคดี นอกจากนี้ในประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมนี ได้ให้โอกาสศาลรับฟังพยานหลักฐานเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับความประพฤติของจำเลยอย่างเต็มที่

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและที่มาของการค้นหาความจริงเกี่ยวกับความประพฤติของจำเลยของระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และระบบกฎหมายซีวิลลอว์

2. เพื่อศึกษาขอบเขตการใช้อำนาจศาลในการค้นหาความจริงของระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ และระบบกฎหมายซีวิลลอว์

3. เพื่อศึกษาขอบเขตการรับฟังพยานหลักฐานของศาลในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และระบบกฎหมายซีวิลลอว์

4. เพื่อศึกษาการบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226/2 เกี่ยวกับการให้อำนาจศาลในการรับฟังพยานหลักฐานเกี่ยวกับความประพฤติของจำเลย ว่ามีความสอดคล้องกับระบบกฎหมาย บทบาทศาล และแนวคิดการรับฟังพยานหลักฐานของศาล เพียงใด

5. เพื่อศึกษาเป็นแนวทางพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่จะทำให้กฎหมายอาญามีผลบังคับอย่างจริงจัง

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226/2 กำหนดหลักเกณฑ์ เรื่อง พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบเกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่นๆ หรือความประพฤติของจำเลย ห้ามศาลมิให้ รับฟังโดยมีข้อยกเว้นบางประการให้ศาลรับฟังพยานที่โจทก์นำสืบ ถือเป็นการจำกัดอำนาจและดุลพินิจของศาลในการรับฟังพยานหลักฐานของศาล อันมีแนวคิดมาจากระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับระบบการพิจารณาของศาลไทยที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ ที่เป็นระบบการสืบพยานหลักฐานที่เน้นการแสวงหาความจริงแท้ (Truth) มิได้จำกัดการพิสูจน์อยู่ที่การนำเสนอพยานหลักฐานของคู่ความเท่านั้น แต่เปิดโอกาสให้ศาลแสวงหาข้อเท็จจริงได้อย่างเต็มที่ ศาลรับฟังพยานหลักฐานโดยหลักดุลพินิจ คือ ศาลอาจใช้ดุลพินิจในการแสวงหาความจริงได้อย่างกว้างขวางไม่มีการสืบพยานหลักฐานที่เคร่งครัด โดยเฉพาะบทตัดพยานที่เด็ดขาด แต่เปิดโอกาสให้มีการเสนอพยานหลักฐานทุกชนิดมาสู่ศาลได้อย่างกว้างขวาง หากได้มีการกำหนดบทตัดพยานหลักฐานดังกล่าวย่อมทำให้ระบบการสืบพยานหลักฐานของไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของระบบกฎหมาย ซีวิลลอว์

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การทำวิจัยฉบับนี้ มุ่งศึกษาวิเคราะห์บทบัญญัติ ตามมาตรา 226/2 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่กำหนดหลักเกณฑ์การห้ามรับฟังพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่นๆ หรือความประพฤติของจำเลย และกำหนดข้อยกเว้นให้ศาลรับฟังพยานที่โจทก์นำสืบบางประการ ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีแนวคิดมาจากระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ตลอดจนพิจารณาถึงความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยงการรับพยานหลักฐานของศาลว่าสอดคล้องกับระบบกฎหมาย บทบาทศาล และแนวคิดการรับฟังพยานหลักฐานเพียงใด นอกจากนั้นพิจารณาถึงการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวนั้นก่อให้เกิดหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานอย่างไรและมีความจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายดังกล่าวหรือไม่

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การทำวิจัยฉบับนี้ เป็นการศึกษาโดยวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยจะศึกษาเอกสาร ตำรากฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกา บทความเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ จากสิ่งพิมพ์และเครือข่ายสารสนเทศ (Internet) รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อนำมาศึกษาและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบตามหลักการและวิธีวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปและข้อเสนอแนะอย่างเป็นเหตุเป็นผล และเป็นแนวทางในการแก้ไขกฎหมายต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิดและที่มาของการค้นหาความจริงของระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และระบบกฎหมายซีวิลลอว์

2. ทำให้ทราบถึงบทบาทศาลในการค้นหาความจริงของระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และระบบกฎหมายซีวิลลอว์

3. ทำให้ทราบถึงการรวบรวมข้อเท็จจริงของจำเลยเกี่ยวกับการกระทำความผิดในอดีต (นิสัย) หรือความประพฤติของจำเลย ของกฎหมายต่างประเทศรวมถึงการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวของศาลต่างประเทศ

4. ทำให้ทราบถึงขอบเขตการใช้อำนาจศาลในการค้นหาความจริง และการรับฟังพยานหลักฐานในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย

5. ทำให้ทราบถึงแนวทางการวิเคราะห์กฎหมาย มาตรา 226/2 เกี่ยวกับการให้อำนาจศาลในการรับฟังพยานหลักฐานเกี่ยวกับความประพฤติของจำเลยมีผลทำให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินคดีอาญาเพียงใด

6. ทำให้ทราบถึงแนวทางพิจารณาปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ เพื่อให้การดำเนินคดีอาญามีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อกระบวนการยุติธรรม